

טיפול יישור שיניים (אורתודונטיה) – דפי הסבר למתראפא ולבני משפחתו

בדף זה יש מידע ומקיף על הטיפול האורתודונטי, אנו מבקשים ממך לקרוא את החומר בעיון רב, ומעבר לכך נשמח לענות על כל שאלה הקשורה לטיפול, לפניו, בהמשכו ולאחריו.

הנך מתבקש לשמור על דפי ההסבר, על מנת שתוכל לחזור ולעיין בהם במשך הטיפול ולאחריו. לדף ההסבר מצורף דף ההתחייבות והסכמה מדעת לטיפול זה, עליו יש לחתום.

מידע כללי על הטיפול:

הטיפול האורתודונטי מתבצע לפי תכנית טיפול המבוססת על נתונים הנאספים מכל מתראפא טרם תחילת הטיפול. במהלך הטיפול עוקב הרופא אחר השינויים הקורים, אחר תגובת הרקמות, ומחליט אם עליו לאסוף נתונים חדשים, כמו למשל צילומי רנטגן נוספים. תוצאות הטיפול מושפעות במידה רבה משיתוף הפעולה של המתראפא ומהתגובה הביולוגית שלו להפעלת הכוחות, כמו גם מקצב בקיעת השיניים. משתנים אלה אינם ניתנים לחיזוי ולפיכך תתכן חריגה מסוימת מההערכה והאבחנה הראשוניות של אורך הטיפול, וכמובן בטיפול הנדרש עצמו.

טיפול אורתודונטי הינו טיפול ממושך. במשך הטיפול אנו מפעילים כוח על השיניים והלסתות, הגורם לתזוזתן. תופעות הלוואי השכיחות ביותר הן רגישות השיניים והכאב. עוצמת הכאב ומשכו משתנים בין מתראפאים שונים, אך באופן כללי ניתן לומר שמדובר בתופעה קלה, הנמשכת מספר ימים. במקרים קיצוניים יש להשתמש בתרופה לשיכוך כאבים.

לעיתים, כחלק מתכנית הטיפול יש לעקור שיניים. הסיבות לעקירות הן רבות כמו צפיפות מקומית, יציבות בגמר הטיפול, שיפור האסתטיקה, התפקוד ואחרות. לעיתים ההחלטה על עקירת השיניים נדחית לתקופת הטיפול עצמו. לעיתים בסיום הטיפול צריך להגדיל/להקטין שיניים לשיפור אסתטי.

כל העבודות המקצועיות מראות שהצלחת הטיפול נמצאת ביחס ישיר לשיתוף הפעולה. שיתוף פעולה זה צריך להיות של המתראפא ושל משפחתו והוא קשור לנושאים רבים כמו שמירה טובה על היגיינה אוראלית (צחצוח שיניים ויתרה מכך גם של החניכיים), הרכבת המיכשור השונה תוך כדי הטיפול ולאחריו, והקפדה על לוח זמני הפגישות. חוסר שיתוף פעולה עלול להאריך את משך הטיפול המתוכנן, להביא לשינוי בתכנית הטיפול המקורית, ואף לתוצאה פחות טובה בסוף הטיפול. למשל, טיפול שתוכנן להתבצע ללא עקירות שיניים ייפך לטיפול עם עקירות.

במקרים של אי שמירה על ניקיון מעולה של השיניים והחניכיים לאורך זמן, הטיפול יופסק. מאכלים שיש להימנע מהם תוך כדי טיפול, או לאוכלם בזירות:

מוצרי מזון קשים העלולים בניגיה לגרום לניתוק המיכשור המודבק מהשיניים או גם לשבור את המיכשור עצמו. לדוגמה: תפוחים, גזר, תירס, אגס, פיצוחים למיניהם וכדומה.

אכילת מזון עשיר בסוכרים מותרת, אך דורשת צחצוח שיניים מתאים מיד לאחריו.

נגיסות בקרח, עצמות, כסיסת ציפורניים ולעיסת מכשירי כתיבה שונים גורמים לשברים חוזרים ונשנים במכשירים, ולהגעה תכופה למרפאה.

בגמר הטיפול הפעיל, נמסרים למתראפא מכשירים לשימור התוצאה (מכשירים לרטנציה). קיימים מכשירים המודבקים על השיניים ומכשירים ניידים (פלטות). תפקיד מכשירים אלו הוא לשמור על התוצאה, מאחר ולשיניים יש נטייה לחזור למקומן המקורי. במידה וניתן מכשיר מודבק, יש לנהוג עמו כמו בכל מכשיר מודבק אחר, לשמור על ניקיון וניקיון השיניים לאורך זמן, ולדאוג שלא יישבר. את המכשיר הנייד יש להרכיב על פי הנחיות הרופא, ולהשתדל לא לטעות מהוראותיו. אי שימוש במכשירי הרטנציה על פי ההנחיות עלול לגרום לתזוזת שיניים בלתי רצויה, ולתסכול אצל המתראפא, בני משפחתו והצוות הרפואי.

בסיום הטיפול אנו לוקחים נתונים - מידות לימוד, צילומי רנטגן, וצילומי מצלמה, על מנת שנוכל להשוות בין המצב שהיה לפני הטיפול, והמצב שהתקבל בעקבותיו. כמו כן, תיעוד זה חשוב ביותר לצורך המשך המעקב העיתידי אחר המתראפא (כמו מצב שיני הבינה, מצב ותנוחת שורשי השיניים, מעקב אחר גדילה והתפתחות וכדומה).

במשך הטיפול ובסיומו תקבל דפי מידע מתאימים למצב הטיפולי אליו תגיע.

תופעות לוואי וסיבוכים אפשריים בטיפול האורתודונטי:

כל טיפול רפואי ואורתודונטיה כחלק מכך, נושאים בחובם סיכונים מסוימים. למזלנו, כל הסיכונים הקיימים בטיפול אורתודונטי, אינם מתקרבים במשקלם או אינם יכולים לבטל את היתרון הגדול שאפשר להשיג בטיפול אורתודונטי. אנו נביא לידיעתך את רשימת הסיכונים והדרישות הקשורים לטיפול האורתודונטי, שבו יתוקן המנשך שלך, ושיניך יישורו.

עששת ודקלסיפיקציה:

טבעות אינן גורמות לעששת. הגיינה אוראלית לקויה היא זו שגורמת לכך. צחצוח נכון, במיוחד בשולי הטבעות יקטין את הסיכוי לנזקים לזוגית ולשן. עליך להמשיך לראות את רופא השיניים שלך פעמיים בשנה לפחות. שבירת מכשירים וטבעות משוחררות מקשות על הצחצוח ויש לדווח עליהם מיידית למרפאה. טיפול על ידי שיננית (לניקוי ופלווארידציה) שלוש - ארבע פעמים בשנה, גם הוא יקטין את הסיכוי לפגיעה בזוגית. שטיפות יומיות עם חומר המכיל פלוואריד הוכח כמונע או מקטין נזקים לזוגית השן. אנו נפנה אותך במשך הטיפול לצורך קבלת טיפול מניעתי זה.

מחלות פרודונטליות:

תוך כדי הטיפול רואים דלקת חניכיים המתבטאת בנפיחות החניכיים ודימומים בצחצוח. מקור הדלקת נובע מהגיינה לקויה, או רגישות לחומרים. תוך כדי טיפול אפשר לראות גם נזקים אחרים לחניכיים כמו אובדן חלק מהם או אובדן עצם.

חשיבות רבה יש לשמירה על הגיינה טובה השומרת על בריאות החניכיים. במידה ויש נזקים לחניכיים, נדריך אותך כיצד להתמודד עם הבעיה, או שתופנה לרופא השיניים שלך, או לפריודונט למציאת הפתרון הטוב ביותר. צחצוח שיניים בעוצמה יכול להזיק לשן עצמה כמו גם לחניכיים. במקרים נדירים ביותר, אם לא נוכל להשתלט על מחלת החניכיים באמצעים המוכרים לנו, הטיפול יופסק.

ספיגת שורשים:

אחת התופעות הנפוצות ביותר תוך כדי טיפול אורתודונטי הוא קיצור קצות השורשים. תופעה זו קיימת, באוכלוסייה גדולה, גם ללא טיפול אורתודונטי. אובדן קצות השורשים, במידה ושאר המערכת תקינה, הינה חסרת משמעות קלינית. היא אינה מקצרת את אורך חיי השן, את צבעה ואת התפקוד שלה לאורך שנים. אובדן שכיח הוא עד 2 מ"מ, מאורך שורש ממוצע של כ- 15 מ"מ. מחלת חניכיים בה יש אובדן של העצם, שהיא תופעה שכיחה במבוגרים, יחד עם אובדן קצות שורשים עלולים לגרום לקיצור אורך חיי השן. ללא ספק לכמות ספיגת השורשים יש חשיבות בכך. אנו משתדלים לעקוב אחר התנהגות השורשים בטיפול על ידי צילומים תקופתיים, ובמקרים נדירים ביותר, אחר דיון עמך יהיה אולי צורך להפסיק את הטיפול, או לשנות את מטרותיו עקב ספיגת שורשים קשה.

בעיות במפרק הלסת:

תוך כדי טיפול קיימת אפשרות שתופעות הקשורות לנזק במפרקי הלסת יבואו לידי ביטוי. דוגמה לכך היא רעשים במפרק, או אף הגבלה בתנועת המפרק. גם כאבים במפרק יכולים להופיע. תופעות אלו יכולות להופיע גם באוכלוסייה שמעולם לא עברה טיפול אורתודונטי. לעיתים טיפול אורתודונטי מומלץ כטיפול נבחר לבעיות במפרקי הלסת. תופעות במפרקי הלסת הינם גליים באופיים, ויכולים להופיע ולהיעלם תוך כדי טיפול ולאחרי. עבודות רבות בנושא לא מצאו קשר ישיר בין נזקים למפרקי הלסת בכל שלב טיפולי, לבין הטיפול האורתודונטי. במידה והתופעה נמשכת על המתרפא לראות מומחה למחלות המפרק הספציפי הזה.

בעיות אנדודונטיות הקשורות לתעלות השורש:

לעיתים נדירות ביותר, העצב המגיע לשן עלול לאבד את החיות שלו. מצב שכזה נובע כמעט תמיד עקב טראומה, חבלה לשן, אפילו היתה לפני שנים רבות. לעיתים רואים זאת בשיניים עם שחזורים עמוקים במיוחד. במקרה ותופעה זו קורית, תופעה המתבטאת בכאבים מתאימים או בשינוי צבע השן, יש לפנות לרופא השיניים או למומחה לאנדודונטיה לטיפול. טיפול שורש הינו אחת האפשרויות לפתרון הבעיה. במקרים של שן כלואה או שן במנח פלטינלי, לעיתים לא רואים את הצבע האמיתי של השן, ובהבאתה למקום רואים הבדלי צבע שלא נראו לפני הטיפול.

נזקים מהמיכשור:

למכשור האורתודונטי עצמו יש פוטנציאל לגרום לפציעות ונזקים לרקמות הסמוכות. התנהגות נכונה עם המיכשור והרכבתו על פי כל הכללים ימנעו נזקים אלו. מיכשור נייד עלול לגרום לתופעות עקב רגישות לאקריל. הטבעות עלולות לגרום לרגישות לניקל. טבעות מחרסינה עלולות לגרום לשחיקת זגוגית השן. הכפפות אותן אנו מלבישים להגנה עליך ועל הרופא, עלולות לגרום לרגישות יתר אצל אלו הרגישים ללטקס. חתכים מהמכשירים הקבועים ופציעות מהם גם הם אינם נדירים, ויש להודיע למרפאה אם קרו. יש לציין שהמיכשור עצמו מקטין את עוצמות הפגיעה במקרים בהם יש חבלה ישירה לשיניים. הרסן, אם לא יורכב או יורד כיאות, עלול לגרום לנזקים לרקמות הפה והרקמות הסמוכות לו, ויש להתנהג עמו על פי כל הכללים הנמסרים על ידי הרופא וצוותו. בליעת מכשירים עלולה לקרות גם כן. בכל מקרה של נזק יש להודיע מיידית למרפאה ובמקרים חמורים לפנות ישירות לחדר מיון.

תוצאות הטיפול:

כמו כל טיפול רפואי, האורתודונטיה אינה נותנת ביטוח או ערבו להצלחה. לעיתים, גם למרות מאמצי הטיפול, התוצאה המתקבלת אינה זו שרצינו. אבל נדיר שלא נראה שיפור. הסיבות לאי קבלת התוצאה המקווה הן: ההחלטה לעשות טיפול חלקי ולא מלא, בעיות סקלטליות שמכסות על בעיות דנטליות. בעיות פריודונטליות מורכבות. דחייה בטיפול שלא על פי המלצת האורתודונט (מעבר לגיל הגדילה), וכמובן שיתוף פעולה לקוי. לעיתים למרות שיתוף הפעולה, תבניות הגדילה אינן כמצופה, ואין אפשרות להגיע לתוצאה המקווה. ביטול תורים כרוני או אי הופעה ושבירת מכשירים לאורך הטיפול גם הם יכולים לגרום לכל שהתוצאה המקווה לא תושג. חבלה תוך כדי טיפול עלולה לגרום לסטייה מהתוצאות המקוות גם כן.

רטנציה:

כאמור, בסיום הטיפול ניתנים מכשירים לשמירה על התוצאה. הרכבת מכשירים אלו, ושמירה עליהם היא חיונית, למניעת תזוזת שיניים. אי שמירה על ניקיון הפלטות עלול לגרום לנזקים לשיניים כמו לעששת ולדלקת חניכיים. הצטברות אבנית ופלאק סביב המיכשור הקבוע עלולה לגרום לנזקים בלתי הפיכים שיידרשו התערבות טיפולית של רופא השיניים ורופא החניכיים. לכן מומלץ לשמור בקפדנות יתרה על המכשירים הללו. זכרו, בתקופה זו המתרפא מגיע למרפאה לעיתים רחוקות, ולכן השמירה העצמית חשובה מאוד.

תזוזת שיניים בלתי רצויה אחר סיום הטיפול עלולה לקרות גם אם נקטנו בכל האמצעים העומדים לרשותנו. חלק מהתזוזה נובע משינוי גדילת הלסתות, וחלקם עקב שינויים מקומיים. אחת התופעות השכיחות היא צפיפות השיניים התחתונות. צפיפות זו עלולה להתרחש לכל אחד בין אם עבר או לא עבר טיפול אורתודונטי, והיא קשורה לפיסיולוגיה ולביולוגיה הנורמליים של גוף האדם.

טיפול נוסף:

תוך כדי טיפול על המתרפא להיבדק לפחות פעמיים בשנה על ידי רופא השיניים שלו. עקירות או הגדלות שיניים אינן נעשות בד"כ במרפאה אורתודונטית. שינוי טיפול פריודונטלי אחר נעשים על ידי צוותים אחרים. עליך לדאוג שהרוטניה בטיפולים אלו תישמר על פי הנחיות האורתודונט או הצוות האחר. טיפולים אלו אינם כלולים בתשלום עבור הטיפול האורתודונטי.

במקרים של טראומה לשיניים יש לפנות לרופא המטפל או לחדר המיון, ולהודיע בהקדם האפשרי לאורתודונט על החבלה. אין להפסיק את הטיפול על דעת עצמך עקב חבלה. אי דווח על חבלה, לפני, ותוך כדי הטיפול עלול לגרום לנזקים בלתי הפיכים לשיניים, ולפגוע בתוצאות המקוות.

הפסקת טיפול בטרם עת:

מערכת היחסים בין הרופא למטופל חייבת להיות מכובדת על ידי שני הצדדים. הרופא מתחייב לתת את כל הידוע לו, את זמנו כשרונו וניסיונו על מנת להגיע לתוצאות הטובות ביותר. אנו גם נכבד את הסודיות הרפואית ואת הערכים שלך במתן השרות. כתמורה לכך אנו מבקשים ממך שתוף פעולה בכל התחומים, במרפאה ומחוצה לה, שמירה על התורים שנקבעו לך, שמירה על שלמות המיכשור, ותשלום על פי הסדר שנקבע מראש. אנו שומרים לעצמנו את הזכות להפסיק את הטיפול בטרם עת אם נמצא שהצד שלך הוא שמפר את ההסכם שבינינו.

לסיכום: כל האינפורמציה שקיבלת כאן בדף המידע, ובניהול הסיכונים, היא, שאתה, כמטופל עתידי הנותן לי את ההסכמה לטפל בך, תדע שטיפול אורתודונטי, כמו כל טיפול רפואי אחר, טומן בחובו סיכונים מסוימים. למזלנו, סיכונים אלו הינם מינימליים, וקורים, אם בכלל, לעיתים נדירות ביותר. במרבית הסיכונים ניתן לטפל ללא צלקות, או נזקים לאורך זמן. בהניחנו על המאזניים את הסיכונים מחד גיסא ואת היתרונות של הטיפול מאידך גיסא, ברור היתרון המשקלי של הטיפול. אנו נשמח לענות על כל השאלות שלך, לפני הטיפול, במהלכו ואף לאחריו.

הצלחת הטיפול תלויה בראש ובראשונה בשיתוף פעולה וביצוע כל הוראות הרופא

קראתי והבנתי את דפי ההסבר - תאריך _____ שם החותם ויחסו למתרפא _____ חתימה _____